

Dr. Füst Zsuzsanna

Füst Zsuzsanna professor emerita egyetemi tanulmányait a Semmelweis (akkoriban Budapesti) Orvostudományi Egyetem Általános Orvostudományi Karán végezte el 1963-ban. Azóta megszakítás nélkül a Gyógyszertani, jelenleg Farmakológiai és Farmakoterápiás Intézet munkatársa. Végigjárva az egyetemi ranglétrát, 1991-ben egyetemi tanár, 1994-ben az intézet igazgatója lett. Jelenleg az egyetem professor emeritája. Az orvostudomány doktora, habilitált, klinikai farmakológus szakorvos.

Hivatásának mindig a fájdalomcsillapítók kutatását tartotta, a törekvés, hogy a fájdalom terápiájának máig megoldatlan problémájához közelebb jussunk, végigkísérte tudományos pályáját. Fő kutatási területe a centrális és perifériás támadáspontú fájdalomcsillapítók hatásmódjának, mellékhatásainak elemzése, gyakorlati, gyógyászati hasznosításuk tudományos alapjainak kidolgozása. Kezdetben, a néhai Knoll József professzor munkacsoportjában perifériás támadáspontú, nem kábító fájdalomcsillapítókkal kapcsolatos elméleti és gyakorlati kérdésekkel foglalkozott. Ez a kutatás vezetett egy új típusú, minor analgetikus, gyulladásgátló vegyületcsalád, a homopirimidazolok felfedezéséhez, melyek nem váltottak ki a NSAID-okra jellemző ulcerogén mellékhatásokat. A csoport egyik tagja, a Rimazolium eredeti magyar gyógyszerként itthon, illetve több külföldi országban is regisztrált termék volt Probon néven.

A 70-es évektől kezdve intenzívebben a morfinszármazékok, opioid peptidek, peptidomimetikumok centrális és perifériás hatásmódjának, toleranciát és dependenciát okozó hatásait kutatta. A munkacsoport a morfin új, 6-azido szubsztituált analógjait kutatta. A morfinnál mintegy 100-szor hatékonyabb és szelektívebb analgetikum, az azidomorfin részletes preklinikai farmakológiai, majd előzetes klinikai vizsgálatát is elvégezték. A vegyület nemzetközi sikerét mutatja, hogy a Committee on Problems of Drug Dependence (USA) programján szerepelt mint új, ígéretes, potenciálisan gyógyszerre fejleszthető analgetikum. A témával a multidiszciplináris MTA-SE Neuropszichofarmakológiai Kutatócsoport vezetőjeként az MTA támogatását is elnyerte.

2000-2005 között egy Európai Bizottság által támogatott pályázatot nyert el, hazánkban elsők között az EU-5 keretprogramban egy nemzetközi konzorcium tagjaként, mely Opioid Treatment of Chronic Pain and Inflammation of the Locomotor System c. altémájának vezetője volt. A projekt eredményeképpen megállapították, hogy lehetséges olyan

morfinszármazék előállítására, melynek centrális mellékhatásai kémiai szerkezeti manipulációkkal redukálhatók, megtartott analgetikus hatékonyság mellett. Munkacsoportja jelenleg is folytatja ezeket a kutatásokat hazai és nemzetközi együttműködésben.

Fürst professzor asszony különös figyelmet fordított továbbá a kábítószerdependencia kutatására, Magyarországon elsőként alakított ki olyan laboratóriumot, ahol a morfin-típusú fizikális és pszichés dependencia kvantitatív értékelésére szolgáló, prediktív értékű állatkísérletes modelleket alkalmaztak.

Több tudományos folyóirat szerkesztőbizottsági tagja volt, jelenleg is Current Medicinal Chemistry szerkesztője.

Az oktatást mindig szívügyének tekintette. 1963 óta vezetett farmakológia gyakorlatokat, tartott előadásokat magyar és angol nyelven az ÁOK-n. Nevéhez fűződik 1990-től és jelenleg is a nagy népszerűségnek örvendő „A kábítószerabúzus jogi és medicinális kérdései” c. kötelezően választható kurzus. Külföldön is oktatott, pl. a Bolognai Egyetem szerződéses farmakológia professzoraként, illetve a Lipcsei Egyetem Farmakológiai Intézetének PhD kurzusán. A posztgraduális oktatásban is mindmáig részt vesz, a klinikai farmakológus szakorvosok oktatásában és vizsgáztatásában. Jelenleg is egyetemeken által szervezett GCP tanfolyamok meghívott előadója.

1998-ban Magyarországon kezdeményezésére első ízben az egyetem bevezette a klinikai farmakológia és bizonyítékokon alapuló gyógyszeres terápia kötelező oktatását a graduális orvosképzésben, illetve javaslatára, ennek megfelelően megváltoztatta az intézet nevét Gyógyszertani Intézetről Farmakológiai és Farmakoterápiás Intézetre.

Számos egyetemi tankönyvet szerkesztett gyógyszeres témakörben önállóan és társszerkesztőkkel együttműködve. Legutóbb 2019-ben jelent meg a Farmakológia és Farmakoterápia c. egyetemi tankönyv, melynek társszerkesztője és 3 fejezet szerzője.

Jelentős közéleti tevékenységet folytatott egyetemünkön:

- több mint 10 éven át az ÁOK Felvételi Bizottsági elnöke;
- az Egyetemi Tanács (Szenátus) választott, majd újraválasztott tagja 1991-1994 között, illetve az ÁOK Kari Tanácsának választott tagja;
- az ÁOK Oktatási- Nevelési Bizottságának tagja, majd 1997-től elnöke;

- a Hungarológia Diplomahonosítási és Equivalencia Bizottság elnöke.

Fürst Zsuzsanna számos szakmai közéleti tisztséget töltött be, a legfontosabbak:

- az Egészségügyi Tudományos Tanács (ETT) III. sz. Klinikai és Kísérletes Farmakológia Kábítószer és Gyógyszerfüggőség Bizottság tagja;
- a Magyar Kísérletes és Klinikai Farmakológiai Társaság (MFT) vezetőségi tagja, majd 2009-2013 között elnöke;
- ETT Tudományos Kutatásetikai Bizottságának (TUKEB) tagja volt 2006-2007-ben;
- 2007-től, jelenleg is, az ETT Klinikai Farmakológiai Etikai Bizottságának (KFEB) elnöke;
- idén az Innovációs és Technológiai Minisztérium Egészséggazdasági Stratégia, Klinikai Vizsgálati Munkacsoport tagjának, illetve az Emberi Erőforrások Minisztériuma által a klinikai vizsgálatok feltételrendszerének javítása érdekében létrehozott munkacsoport tagjának is felkérték.

Kitüntetések, elismerések között említésre méltó a

- Széchenyi Professzori Ösztöndíj;
- Issekutz díj (1999);
- Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje (2000);
- Vályi Nagy Tibor emlékérem (2007);
- Egészségügyi Minisztérium Díszoklevele (2010);
- A Katedra Mesterei (2014).

Látva ezt az életutat, ismerve Fürst professzor asszony kedves, segítőkész személyiségét, a kutatás, az oktatás és a hazai klinikai vizsgálatok nemzetközi elfogadottsága terén kifejtett áldozatos munkásságát, a Semmelweis díj méltó kitüntetettjeként tarthatjuk számon.